

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

Maatalouden vesiensuojelun painopisteet

Vuokko Mähönen

JÄSMY 24.4.2024 | 16.4.2024

Sisältö

- Maatalouden toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi
- Maaperän kasvukunto
- Vedenkierto ja veden pidättäminen
- Ravinteiden hyödyntäminen
- Lannan käsittely ja prosessointi
- Maatalouden pistekuormitus
- Yhteenvedo

Järvi-Suomen vesistöjen tila säilyy vähintään hyvänä tai paranee vähintään hyvälle tasolle

1. Maan kasvukunnon parantaminen ja ylläpito
2. Peltöjen vesitalouden hallinnan parantaminen
3. Valumien estäminen
4. Lannankäsittelyn ja -levityksen edistäminen ja kehittäminen
5. Vesistöjen kunnostus
6. Ekologisesti kestävä metsänhoidon ja metsätalouden edistäminen
7. Ympäristötoimien kohdentamisen parantaminen

Järvi-Suomesta tulee hiilineutraali

8. Kiertotalouden ja agroekologisten symbioosien tukeminen
9. Maatalouden biokaasulaitosten tukeminen
10. Fossiilisten polttoainekäytön vähentäminen
11. Vastuullinen ja eettinen matkailu
12. Kasvinviljelyyn liittyvä hiilensidonnallisuuden ja nurmitalouden tukeminen
13. Pitkäaikaisen kasvustojen edistäminen turvepellillä
14. Peltoviljelyn logistiikan kehittäminen tilusjärjestelyitä ja tilojen välistä yhteistyötä edistämällä
15. Puurakentamisen suosiminen

Maatalouden toimenpiteet vesien tavoitetilan saavuttamiseksi Vuoksen hoito alueella 1/2

- ELY kohtaiset tarkastelut ja arviot
- Lannan prosessoinnin määrät hankala arvioida
- Pohjavesialueen suojelutoimenpiteet eriytetty pois maataloudesta
- Suojavyöhykkeiden kohdentamiseen uusi työkalu 2024
- Talviaikainen kasvipeitteisyys ja kerääjäkasvit keskeisiä toimia
- Kosteikot eriytetty 3 eri lajityyppiin

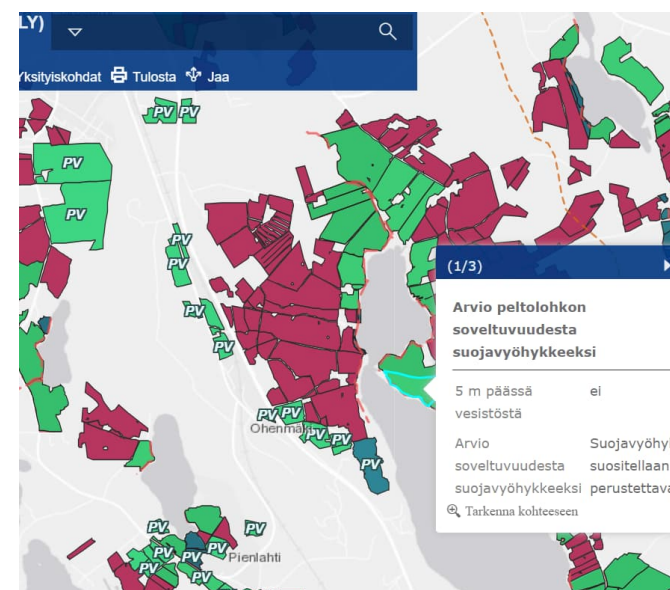
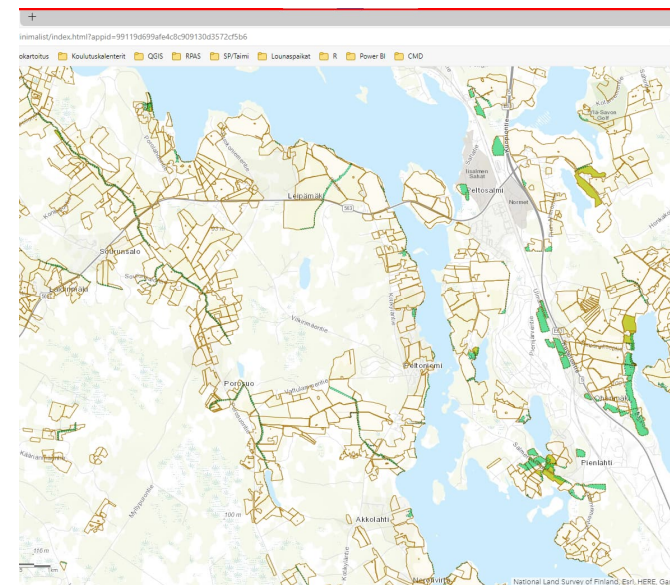
Taulukko 25. Maatalouden vesienhoitotoimenpiteet Vuoksen vesienhoitoalueella kaudella 2022–2027.

Toimenpide	Yksikkö	Määrä	Investoinnit 2022–2027 (1000 €)	Käyttö- ja ylläpitokustannukset vuodessa (1000 €)	Vuosikustannus (1000 €)
Perustoimenpide					
Valtioneuvoston asetus (1250/2014) eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta (peltoala)	ha / vuosi	320 000	-	-	3 300
Eläinsuojien ympäristölupien ja ilmoituspäätösten mukaiset toimenpiteet (luvanvaraiset ja ilmoitusvelvolliset eläintilat)	lkm. / kausi	950	-	-	80
Kasvinsuojelulainsäädännön mukaiset toimenpiteet (peltoala)	ha / vuosi	320 000	-	-	290
Ehdollisuuden vaatimusten tuottamaton aisa (peltoala)	ha / vuosi	320 000	-	-	2 030
Valtioneuvoston asetus, jolla säädeliään fosforilannoitusta (peltoala)	ha / vuosi	320 000	-	-	6 500
Täydentävä toimenpide					
Suojavyöhykkeet	ha / vuosi	11 492	-	4 022	4 022
Luonnonhoitopellonurmet ja monimuotoisuuskasvit	ha / vuosi	7 983	-	1 334	1 334
Luonnonmukainen peruskuiivatus	hankkeiden lkm. / kausi	41	1 538	-	133
Kosteikot	ha / kausi	648	5 264	234	691
Kasvinsuojeluaineiden käytön vähentäminen ja luonnonmukaisesti viljelty pelto	ha / vuosi	70 810	-	11 330	11 330
Talviaikainen kasvipeite	ha / vuosi	212 531	-	9 718	9 718
Kerääjäkasvit	ha / vuosi	54 599	-	5 480	5 480
Lannan prosessointi	m ³ / vuosi	277 619	1 500	555	685
Lannan prosessoinnin investoinnit	lkm. / kausi	9	4 500	-	391
Ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierrättäminen	ha / vuosi	13 734	-	481	481
Lannan ympäristöystävälliset levitysmenetelmät	ha / vuosi	36 079	-	1 263	1 263
Maatalouden tiakohtainen neuvonta	henkilöä / vuosi	2 787	-	1 358	1 358
Sääntösaajoitus jo käytössä olevilla turvepelloilla	ha / kausi	1 740	7 406	122	765
Jo käytössä olevien turvepeltojen nurmet	ha / vuosi	15 070	-	5 275	5 275
Maatalouden uudet vesiensuojelumenetelmät (kipsi, rakennekaikki ja kuidut)	ha / kausi	89 531	22 408	-	3 115
Peltoviljelyn pohjavesien suojelutoimenpiteet	ha	333	-	564	15
Yhteensä			42 616	41 716	58 236

Maatalouden toimenpiteet tavoitetilan saavuttamiseksi (Koko Jäsmy alue 2023)

2/2

- Säätosalaojitus 22 tilaa yht. 345 ha (1740 ha/kausi ~ 348/vuosi)
- Kiertotalouden edist. 1453 tilaa yht. 72 194 ha (13 734 ha)
- Suojavyöhykkeet 829+ tilaa yht. 2 741+ ha (11492) **-76 %**
- Kerääjäkasvit 3332 tilaa yht. 55 394 ha (54 599) **101 %**
- Lietelannan sijoittaminen peltoon 3111 tilaa, 354 266 ha (36 709)
- Turvepeltojen nurmet 65 tilaa, 511 ha (15070) **-96 %**
- Luonnonmukaisesti viljelty pelto 146 tilaa, 76 170 ha (70 810) **107 %**
- Kosteikon hoito 150 tilaa, 570 ha (648)
- Talviaikainen kasvipeitteisyys (E) 11127 tilaa, 438 099 ha (212531)
- Kiertotalouden edistäminen 1453 tilaa, 72149 ha (13 734)
- Luonnonhoitopellot (nurmi) 4949 tilaa, 19 078 ha (7983) **139 %**

Painopisteet 1 Maaperän kasvukunto

- Hyvä, kasvukunnoltaan viljelykasviin nähden optimaalinen kasvualusta (ravinnetieto olemassa)
- Pelto ei ole tiivistynyt tai vesipainanteinen
- Pellon kasvillisuus on tasaista, väriltään yhtenäistä. Lohkon muoto ojastoon lievästi viettävä.
- Maalajille ominainen rakenne on viljeltävissä myös pitkinä kuivina jaksoina
- Maaperä omaa hyvän ja runsaan mikro-organismien (lierot, lahottaja bakteerit)

Painopiste 2. Veden kierto ja veden pidättäminen valuma-alueella

- Ojitus ja sen riittävyys (maalaji, lähteisyys)
- Kesannot ja avoviljelyn välttäminen
- Kasvillisuus bufferit, suojakaista, penkereet
- Uomatason katkokset, pohjakynnykset
- Uoman luontainen muoto, entistäminen?
- Varautuminen tulviin -> tulvatasanteet
- Varautuminen kuivuus jaksoihin, kosteikot, säätösalaajitus
- Pohjavedet ja peltoviljely – Pohjavedenpinnan säätely
- Ojitusyhteisöt vesialueen hoidossa

Painopiste 3. Ravinteiden hyödyntäminen kasvien käyttöön

- Juuristomassat optimoitavissa (lajiseokset)
- Eroosiohallintaan tukiaineita, aluskasveja
- Työkoneiden ja menetelmien aiheuttama paine vaikuttaa pitkään maaperässä
- Vaakatason huuhtouma on pysäytettävä
-kivenkeruun rajoittaminen, kaltevat maat !
- Tulva-alueet kartoitettava ja poistettava viljelystä ja lannanlevityksestä (kevät/syksy)
- Sato korjattava aina, jos suinkin mahdollista
- Pellon pH merkitys korostuu
- Ristikukkaiskasvit ja syyskylvöiset kasvit

Painopiste 4.

Lannan käsittely ja prosessointi

Lannan ravinteet hyötykäyttöön tehokkaasti Biokaasulaitosten mädätteillä.

Lannan separointi (prosessointi) yleistymässä

Lannan tuotteistaminen kehittyy (rakeistus, pelletointi)

Hevosen lannan keskitetty keräily ja poltto alkamassa esim. Joroisten alueella

Painopiste 4. Pistekuormitus maataloudesta

Yleisesti heikosti tunnistettu riski

Suotonesteet pattereista/aumoista

Vedenhallinta ja valumat tilakeskuksista (jalottelualueet, laitumet)

Lannan varastointi, rehunvarastointi, jätteet ja perkeet

Ratkaisuja esim.

Biohiili, maasuodattamot / kentät

Suodatuskentät, ojastot, kosteikot, juurakko puhdistamot

Tilakohtainen suunnittelu (NEUVO palvelu)

Yhteenveto

- **Ojitusyhteisöt** ovat tulevaisuuden keskiössä
- Maaperän hoitoon ja kunnostukseen on panostettava
- Lannasta tulossa merkittävä **ravinnelähde**
- **Kosteikon** ja **suoalueen** merkitys vesivarastona korostuu. Huom! Turvariskit
- Optimaalisella ojituksella voidaan saada merkittäviä satovasteita **ilman** ravinnelisää
- **Suojavyöhykkeet** ovat heikosti hyödynnettyjä monimuotoisuus alueita

Kiitos!

